

אור שבעת הימים

שיעורים בספרי אבות החסידות על פרשת השבוע
ורכרות קודש
מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון כח | פנימי | פרשת מצורע תשפ"ד

שיעור בספר
דגל מחנה אפרים
עמ' טז

שיעור בספר
פרי הארץ
עמ' ט

שיעור בספר
מגיד דבריו ליעקב
עמ' ז

שיעור בספר
בעל שם טוב עה"ת
עמ' א

שיעור בספר בעל שם טוב עה"ת

פרשת מצורע

אות א

החכם לומד מהחסרון של כל אחד

א. זאת תהיה תורת המצורע וגו' ועין ארוז ושני תולעת ואוזב. ובמדרש (תנחומא ג') מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאוזב, והובא ברש"י עיין שם. העצה שיקח למטהר שני צפרים ועין ארוז ואוזב, גבוה ונמוך, שישפיל דעתו מנסות הרוח, כדי שיוכל הכהן שהוא הצדיק להעלותו.

דשמעתי בשם מורי ולה"ה משל, אדם גבוה קומה מאוד עמד נגד זריחת השמש, שזרחה והקדירה חמה עליו ממש, וחכם אחד ראה מרחוק גודל חמימות אדם גדול הנ"ל שלא מצא תרופה לנפשו להקרר במים קרים על נפשו העייפה, מה עשה, בא וישב כנגדו ולקח כלי של מים לעצמו ושתה כל פעם, כדי שיראה ממנו וכן יעשה, רק שזה עם הכלי מים היה קצר קומה, וזה היה קומתו גבוה, והיה צריך להרכיב ראשו ולהשפיל קומתו כדי שיקח מעט מים לצמאו, ולא רצה להכניע עצמו שיקח ממנו

מים מחמת גסות רוחו וגובה קומתו, כאילו נצרך לזולתו, וזה החכם הבין זה ולא מצא תרופה לו כדי שיקח ממנו מעט מים, עד שהוכרח לזרוק מעט מים למעלה נגד פני האיש הנ"ל, אולי יקח בפיו מעט מים לצמא, והוא דחק שפתיו זה בזה, שלא יכנוס בפיו מעט מים מזולתו, שאין זה כבודו, וחזרו ונפלו המים לתוך פי הזורק, מה שאין כן זה שלא רצה לקבל עד שמת בצמא.

והמשיל זה נגד עיר גדולה של חכמים וסופרים שלא רצו לשמוע ולקבל חכמה ומוסר איך ינהגו בדרכי ה', עד שנסתלק מהם ומהדרו, ונשאר דור יתום.

והכי נמי דכתיב (ישעיה נ"ה, ג') שמעו אלי ותחי נפשכם וגו' שהוא רפואה לכל הגוף והנשמה, לשמוע ולקבל מוסר מן החכמים, שהם רופאי הנפשות כמו שכתב הרמב"ם (הלכות דעות פ"ב ה"א), ומי שלא ירצה לשמוע מוסר עליהם נאמר (משלי א', ז') חכמה ומוסר אוילים בוו, עד כאן לשונו, והננע שבא עבור גסות רוחו כארו, שלא קיבל מוסר, עתה ישפיל עצמו כאווב, ויקבל מוסר, ומוזה רפואתו וטהרת המצורע, והבין.

ובזה יובן המשנה (אבות ד', א') איזה חכם הלומד מכל אדם אפילו מאדם רע, שרואה דבר עבירה בו ולומד ממנו, שמצד אחדות יש בו שמץ מנהו גם כן, וצריך לתקן עצמו משמץ זו שבו, ואז גורם טהרה לזולתו, וזהו זאת תורת המוציא רע מרעתו, ביום טהרתו של עצמו וק"ל, וכדומה ששמעתי סגנון זה ממורי ולה"ה:

(צפנת פענח דף כ"ו ע"ד)

א. זאת תהיה תורת המצורע וגו' ועץ ארז ושני תולעת ואזוב. ובמדרש (תנחומא ג') מה תקנתו של המצורע הבא מחמת גסות הרוח ויתרפא מנסותו, ישפיל עצמו מגאותו בתולעת וכאזוב שמביא ביום טהרתו, והובא ברש"י עיין שם. והיינו שהעצה לגסות הרוח היא שיקח למטהר שני צפרים ועץ ארז ואזוב, כי הארז גבוה והאזוב נמוך, להורות שישפיל דעתו מגסות הרוח, כדי שיוכל הכהן שהוא הצדיק להעלותו. ומכאן שהגסות הרוח מעכבת את האדם שלא יוכל להתרפא על ידי הצדיק, וזאת תהיה טהרתו כאשר ינמך עצמו ואז יוכל הצדיק לרפאותו.

והביאור לכך הוא, דשמעתי בשם מורי זלה"ה משל לאדם גבוה קומה מאוד עומד נגד זריחת השמש, שזרחה והקדירה חמה עליו ממש, והכס אחד ראה מרחוק גדול המימות אדם גדול וגבוה הנ"ל שלא מצא תרופה לנפשו לחקר במים קרים על נפשו העייפה, כי לא

עלה בדעתו רעיון זה. מה עשה, בא וישב כנגדו ולקח כלי של מים לעצמו ושתה כל פעם, כדי שיראה ממנו וכן יעשה. רק שזה עם הכלי מים היה קצר קומה, וזה היה קומתו גבוה, והיה צריך להרכיב ראשו ולהשפיל קומתו כדי שיקח מעט מים לצמאו, ולא רצה להכניע עצמו שיקח ממנו מים מחמת גסות רוחו וגובה קומתו, כאילו נצרך לזולתו. וזה החכם הבין זה ולא מצא תרופה לו כדי שיקח ממנו מעט מים, עד שהוכרח לזרוק מעט מים למעלה נגד פני האיש הנ"ל, אולי יקח בפיו מעט מים לצמאו, והוא דחק שפתיו זה בזה, שלא יכנס בפיו מעט מים מזולתו, שאין זה כבודו להשפיל עצמו ליקח מהשני, וחרו ונפלו המים לתוך פי הזורק, מה שאין כן זה שלא רצה לקבל עד שמת בצמא.

והמשיל הבעש"ט משל זה נגד עיר גדולה של חכמים וסופרים שלא רצו לשמוע ולקבל חכמה ומוסר איך ינהגו בדרכי ה', כי לא רצו להכניע עצמם לקבל מים חיים מהחכם, עד שנסתלק החכם מהם ומהדור, ונשאר דור יתום.

והכי נמו דכתיב (ישעיה נ"ה, ג) 'שמעו אלי ותחי נפשכם' וגו' שהוא רפואה לכל הגוף והנשמה, לשמוע ולקבל מוסר מן החכמים, שהם רופאי הנפשות כמו שכתב הרמב"ם (הלכות דעות פ"ב ה"א), ומי שלא ירצה לשמוע מוסר עליהם נאמר (משלי א', ז) 'חכמה ומוסר אוילים בזו', עד כאן לשונו.

ומכאן נלמד גם לענין הנגע שבא עבור גסות רוחו כארז, שלא קיבל מוסר, עתה ישפיל עצמו כאזוב, ויקבל מוסר, ומזה רפואתו וטהרת המצורע, והבן:

ובזה יובן המשנה (אבות ד', א') 'איזה חכם הלומד מכל אדם' אפילו מאדם רע, שרואה דבר עבירה בו ולומד ממנו, שמצד אחדות של כלל ישראל זה בזה, בהכרח יש בו שמץ מנהו גם כן, וצריך לתקן עצמו משמץ זו שבו, ואז גורם טהרה לזולתו כי כבר עשה שליחותו.

וידוע מהלך הבעש"ט בענין זה⁸, שאם רואה חסרון אצל חבירו הרי זה בדרך של השגחה פרטית שיראה חסרון זה כדי שיתקן חסרון זה שקיים אצלו. ובשעה שהבין היכן החסרון אצלו, וקיבל על עצמו לתקן החסרון, כבר אין צריך האדם השני להמשיך עם חסרון זה מאחר וכבר קיים תפקידו.

⁸ ראה תולדות יעקב יוסף (בסופו דף ר"ט ע"ב): גם שיראה דבר כעירות מחבירו, ירגיש שהוא לטובתו, שיבחין בעצמו שיש לו שמץ מנהו, וישוב בתשובה ממנה גם במחשבה, וזהו טובתו, שאילו היה יחיד היה סובר שהוא חסיד, מה שאין כן עתה.

וזוהו 'זאת תורת המצורע' דהיינו הצדיק² המוציא רע מרעתו, 'ביום טהרתו' של עצמו, היינו שביום שמקבל על עצמו להיטהר, לאחר שראה הנגע והחסרון אצל השני, אזי נמהר השני מרעתו, וק"ל, וכדומה ששמעתי פגנון זה ממורי זלח"ה: (צפנת פענח דף כ"ו ע"ד).

אות ב

הגאווה היא לבוש היצוני

ב. משל ששמעתי ממורי זלח"ה, מלך אחד ביקש רפואה שיחיה לעולם, ונתנו לו רפואה להרחיק הגאווה וכו', וכל מה שנהג ענוה ביותר נכנס בלבו גאווה יותר, שהוא מלך גדול ועניו ביותר, עד שבא רבו אצלו ולמדו לנהוג מלכות מבחויץ ובקרבו ישפיל דעתו, על ידי שהראה לו בית הכסא שהוא מן האדם וכו', ודברי פי חכם חן:

וכן שמעתי פירוש הפסוק (תהלים צ"ג, א') ה' מלך גאות לבש, הא הגאווה מדה מנוגה וכו', לכך אמר לצורך הנהגת המלוכה צריך לבוש הגאווה וכו':

(צפנת פענח דף ג' ע"ג)

ב. משל ששמעתי ממורי זלח"ה, מלך אחד ביקש רפואה שיחיה לעולם, ונתנו לו רפואה להרחיק הגאווה על ידי הנהגה היצונית של שפלות וכו', וכל מה שנהג ענוה ביותר נכנס

² כאן מחליף את המצורע מבעל הגאווה שאינו רוצה ליטרה, לחכם שמטהר אחרים על ידי שמבחין ברע שבחבירו ולומד ממנו לתקן עצמו.

³ וכן הזכיר זה בספר צפנת פענח (דף כ' ע"ב) וזה לשונו: שמעתי ממורי זלח"ה משל למלך שביקש רפואה שיחיה לעולם, והאריך בזה, וכתבתי במקום אחר, עד כאן לשונו. ועוד שם דף כ"ב ע"ד, דף נ"ד ע"ב, ודף ס"ג ע"א, וכן הזכיר משל זה כמה פעמים בספר תולדות יעקב יוסף (ובקצת מקומות הביא ששמע זה בשם ספר כפתור ופרח) בראשית דף י' ע"ב, תזריע דף צ"ב ע"ג, מצורע דף צ"ה ע"ב, נשא דף קכ"ט ע"ג, חוקת דף קנ"ה ע"ג, ובפרשת תצא דף קצ"ט ע"ג:

ובספר שפתי צדיקים (פרשת בעלותך ד"ה והאיש משה עניו מאוד) וזה לשונו: על פי משל הנאמר בשם הרב האלוקי הבעל שם טוב ז"ל, ששבת בעיר אחת והיה שם פלגאה אחד על מרכבת המשנה, (נראה הכוונה שהיה לו להבעש"ט מרכבה נאה וכבודה וזה הרע לו לאותו פלגאה), ואמר הבעל שם טוב ז"ל משל למלך שרצה לעשות לו רפואה שיחיה לעולם, וכל הרופאים נלאו בזה, כי יש מי שרצה לרפאותו שיחיה עשר שנים יותר מכפי הטבע וכו', אבל

בלבו גאווה יותר, שהוא מלך גדול ועניו ביותר. עד שבא רבו אצלו ולמדו לנהוג מלכות מבהיץ ובקרבן ישפיל דעתו, על ידי שהראה לו בית הכסא שהוא מן האדם וכו', שאם היית כה גדול ורם איך מניע אליך דבר בזוי כזה, אלא ודאי שיש לך פחיתות¹, ודברי פי חכם חן.

וכן שמעתי פירוש הפסוק (תהלים צ"ג, א') 'ה' מלך גאות לבש', הא הגאווה מדה מוגנה וכו', לכך אמר לצורך הנהגת המלוכה צריך לבוש הגאווה והיינו שהגאווה היא כמו לבוש חיצוני, אבל בפנים איכא ענוה וכו': (צפנת פענח דף ג' ע"ג)

אות ג

רק הלבוש הוא גאווה

ג. שמעתי בשם אדוני אבי זקני על פסוק 'ה' מלך גאות לבש', שדקדק הא איתא (מגילה ל"א. עיין שם) בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקדוש ברוך הוא שם אתה מוצא ענותנותו, והיכן נרמז באן ענותנותו שהרי נזכר בפסוק רק ענין הגאווה.

ואמר ז"ל שהפירוש הוא כך, 'ה' מלך גאות לבש', היינו שרק הלבוש הוא גאווה, אבל באמת תוכן פנימיותו כביכול אתה מוצא ענותנותו: (דגל מחנה אפרים בדרוש לפורים)

ומכאן למדנו שכאשר מתלבש בענוה בהנהגה חיצונית, הרי זה גאווה, שמרניש חשיבות בכך שמתנהג עצמו בפשטות וענוה, ואדרבה, מלך ומנהיג צריכים להתנהג ביד רמה, כמו

רפואות חיי עולם לא נמצא, ובא איש מסכן אחד ואמר אני ארפאנו בזה שיחיה חיי עולם, וייעצו שיבחר לו דרך ענוה, ומה שעשתה חכמה עטרה לראשה כמו שנאמר (תהלים קי"א, י') ראשית חכמה יראת ה', עשתה ענוה עקב לסוליתה כמו שנאמר (משלי כ"ב, ד') עקב ענוה יראת ה' (ירושלמי שבת פ"א ה"ג) ובזה יהיה חיי עולם, [כלומר ויבין שעיקר הוא עולם הנצחיות, וימאס בעולם השפל, ובזה יקשור עצמו לחיי עולם הנצחיות], והתחיל המלך להתנהג במדת ענוה, מה עשה כשרצה לרכוב במרכבת המלך, צוה שהמרכבה תיסע לפניו והוא ילך אחריה ברגליו, אמר לו המסכן לא זו הדרך, אלא שב במרכבה ותתנהג בענוה, והוא ענוה שבלב זהו קשה, והנמשל מובן וכו' עד כאן לשון הרב הבעש"ט ז"ל, עד כאן לשונו.

¹ דומה לזה מצאנו לגבי פרעה כמו שדרשו חז"ל (שמו"ר ט, ח): 'לך אל פרעה בבקר הנה יוצא המימה' (שמות ז, טו), לא היה יוצא אלא המימה [בבוקר], לפי שאותו רשע היה משתבח ואומר שהוא אלוה ואינו יוצא לנקביו לפיכך היה יוצא בבקר, בשעה שהוא נצרך תפוש אותו.

שאמרו חז"ל (סוטה ה:): תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית¹, ורק בתוך לבם יחשבו בשפלות עצמם.

---

¹ ופירש רש"י: כלומר, צריך שיהיה בו מעט גאווה שלא יהו קלי הראש מסתוללין בו, ויהא דבריו מתקבלין עליהן בעל כרחם.

שיעור בספה"ק
מגיד דבריו ליעקב
להמגיד ממעזריטש

אות לב

יתפלל לטובת השכינה

כשצריך לבקש איזה דבר מהבורא ית', אל יחשוב על טובת עצמו, אלא יחשוב שנשמתו הוא אבר קטן מאוד מהשכינה כביכול, כטיפה מן הים. ויבקש על טובת השכינה, שהרי אותו דבר הוא חסר להשכינה, כי הוא חלק ממנה, ויהיה לו האמנה שבוודאי הוא פועל מלמעלה להשכינה. אבל רק אם יהיה דבוק בראוי אל השכינה יתמשך גם כן השפע עליו.

דיבור זה דומה לספר צוואת הריב"ש, אך אצל הבעש"ט לא מתעסקים כלל בהמשכת השפע לטובת האדם, ואדרבה, כל המטרה היתה להתפשט ולהתכלל בשכינה, ולא ליקח שפע לעצמו שאז נפרד מהאור הכללי של חיי החיים ונאחו רק בחלק קטן של השפע הנצרך לו.

כמשל אדם שיש לו שמחה מטפה ביד אפילו כשאינו מתכוין לכך מחמת שהשמחה מתפשטת כאבר, כן הוא בענין זה, שהוא אבר מהשכינה כביכול, יתמשך ג"כ השפע עליו.

והיינו שאם הוא דבוק בשכינה, יושפע עליו השפע בדרך ממילא, שהרי הוא חלק מהשכינה. וכדבר זה דומה להבעש"ט, שעיקר הכוונה היא רק לטובת השכינה, אלא שהמגיד מוסיף שבדרך ממילא מתפשט השפע גם לאדם שהוא חלק מהשכינה.

ויחשוב שהוא אינו כלום ומשמש רק כמו בלי לקבל, וגם זה הוא אליבא דהבעש"ט שהאדם הוא שושבין לייחד השכינה עם דודה, והוא עצמו כאילו עומד בצד.

ויחשוב שמחשבתו ודיבורו הם עולמות שמתפשטים מהם עולם הדיבור שהוא השכינה. ועולם הדיבור שהיא השכינה מבקשת מעולם המחשבה שזהו החכמה העליונה שהיא מקור השפע ששם הוא בחינת 'אין', על הדיבורים האלו שיתמלאו רצונם ובקשתם.

וכשימשיך אור הבורא ית' במחשבתו ודבורו, ויתחיל לירד למטה, יהיה בקשתו שיתפשט השפע מעולם המחשבה אל עולם הדיבור, כי ייב להיות בתוך 'כלי' שהוא הבקשה, ואז יבוא ג"כ באותו ענין שהוא מדבר שצריך לו, ויעשה לו בקשתו. וזהו 'המצא לנו בבקשתנו' שיהיה הוא ית' נמצא באותן הבקשות, שנבקש עבורו ולטובת השכינה, ובה יהיה האור האלוקי נוכח ומצוי בתוך הבקשות, כי מורידים השפע מעולם המחשבה אל החכמה, ומשם לעולם הדיבור:

וזהו שאמרו רז"ל מה תולעת אין כחו אלא בפיו לעשות כלי מלת שיוצרת מושי על ידי פיה, כך ישראל עושיין כלי מלת מלשון מילים בפיהם כדי להלביש השכינה.

ורואים כאן את הדביקות התמידית ללא הפסק של המגיד, ומתוך ההתעסקות בענייני הדביקות בא לידי השגות נוראות אלו.

שיעור בספה"ק
פרי הארץ

שבת שבתוך הפסח

שלושה חלקים של 'אלות השכינה' זה לפנינו מזה

וְסִפְרֹתֵם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת' (שמות כג, טו) נאמר בזוהר (ח"ג צז) כהויה איתתא דיתבא ביומי מסאבותא - ששבעה שבועות של ימי הספירה היא כאשה הסופרת שבע ימים נקיים כדי להטהר.

הענין ידוע למאמינים ברוחניות וחיות ניצוצות הקודש שנותנים חיות תמידית בכל דבר גשמי ובכל הדבורים ובכל המחשבות ובכל המדות ובכל הרצונות המתעוררים אצל האדם, אשר כל מציאותם וקיומם והווייתם הכל מיד ה' השוכן בתוכם ממש, ומחיה אותם בכל רגע ורגע, ובלתו אין שום הומר וצורה טעם וריח, וכולם פגרים מתים בלתי נמצאים כלל בלא הויותו, אבל כל מציאותם ועסקם בעולם הוא ית' בעצמו חיות הקודש וחי החיים:

דהנה המחשבה האלוקית החושבת בכל רגע ורגע על כל פרט ופרט כבריאה להחיותו ולקיימו, וממנה מתהווה הפרט ההוא, אינה ניכרת בחוץ, אלא נעלמת בתוך הפרט ההוא, כאילו היא שבויה בתוך אותו פרט, ולכן, צמצום החיות הקודש שבתוך כל הדברים המתגשמים נקרא גלות השכינה, כי הצמצום הוא גלות להשוכן בתוכם.

דהנה המחשבה האלוקית המחיה כל פרט כבריאה באופן תמידי, הנה מחשבה זו ראשיתה היא בשביל ישראל, שעלה במחשבתו יתברך לברוא את העולם בשביל ישראל, שנאמר (ירמיה ב, ג) 'קודש ישראל לה ראשית תבואתו', ולחיות קודש ישראל עלה במחשבה תחילה והכל נברא בשבילם, הרי שהכל מתנהג על ידם, ויש לאל ידם להעלות השכינה

מעלה מעלה או להורידה ח"ו מטה מטה ע"י עסקיהם, כי על ידי שמשתמש עם הגשמייות לצורך גבוה, הא מעלה את הניצוץ האלוקי המחיה את הגשמייות למעלה לשורשו העליון, ואם הלילה משתמש בזה לצורך פירוד, הוא מפיל הניצוץ האלוקי למקום הקליפות וההסתר, לפי שכל מקום שגלו ישראל שכינה עמם אפילו בתוך הקליפות (ע"י ת"ז תס"ט קח ע"ב), וזהו היות הקליפות ר"ל בשנמשך אחד מישראל אליהם, הרי השכינה והניצוץ האלוקי השוכן בתחתונים שממשיך עמו לתוך מקום ההסתר והפירוד, גורם בזה שהוא מחיה הקליפות בסוד 'זמלכותו בכל משלה' כי השכינה יורדת להחיות כל העולמות ומתפשטת בכל המציאות להחיותה ולקיימה, כחשיכה כאורה.

והנה כאשר הרוחניות היורדת מלמעלה כדי להחיות העולמות [וזהו ענין השכינה] נכנסת לתוך הקליפות וההסתר להחיותם ולקיימם על ידי האדם, אין הניצוץ הרוחני עצמו יורד אל מקום הגלות, אלא הוא רק בחינת מותרות של השכינה, והמותרות הנמשך מן השכינה לחיות הקליפות הוא הנקרא בשם כתם וטומאה (כ"י) [כ"י] היא רוחא דמסאבותא [רוח הטומאה] השורה על האדם הממשיך את החיות הרוחנית בזה, ומאז והלאה מבלתי יכולתו להתדבק בקדושה אחרי היות גשמיית רוחא דמסאבותא אשר עליו נחשב כמסך המבדיל בינו ובין הקדש עד שיטהר מטומאתו הנ"ל, וכל היותר שחטה שטיב' העמיק שאולח' לבנם בעומק הקליפות, צריך להתאמץ ולעלות יותר מדרגא לדרגא, ולהמשיך עליו רוח הקדש במקום הטומאה שיוצא משם, כידוע שאין שום ריקות בעולם - אין דבר ריק ופנוי בעולם, כי אם מקבל או טומאה או טהרה וקדושה (ע"י ז' ח"ג נא ע"ב וע"י לקמן פ' אחר):

ונמצא שיש כאן שלושה חלקים, האחד - הוא השכינה המתפשטת בכללות העולם להחיותם והוא סוד ירידת השכינה בתוך הגלות שהיא העשיה הגשמיית. השני - הוא השכינה השוכנת אצל האדם, והיא גורם להעלותה או ח"ו להורידה על ידי מעשיו ומחשבתו והוא דרגה נוספת של גלות השכינה שנתונה ביד האדם להעלותה או להיפך, והשלישי - המותרות שממם מתהווה החטא והפירוד הנדבקים באדם וממם נעשים כתמים, בסוד הכתוב (ירמיה ב, כב) 'נכתם עונך לפני', ואז נתונה השכינה בתוך עומק הקליפות רח"ל.

ולכן כשיצאו ישראל ממצרים שהוא עומק הקליפות בכדי לקבל התורה, בינת נבונים תסתתר שלא קיבלו עדיין את הבינה האלוקית עד אחרי פפירת ימי טהרתם מדרגא לדרגא

¹ מלשון הכתוב (הושע ה, ב) 'ישקטה שטים העמיקו', ופירש במצודת דוד: העם השטים מדרכי ה' העמיקו הרעה.

¹ מלשון הכתוב (ישעיה ז, יא) 'העמק שא'לה'.

המשיים יום שהם המשיים שערי בינה ותשובה לשוב מדרכם הראשון ולזכך חומרם, ובלתי זה לא היו יכולים לקבל שני המוחין הבינה והחכמה שהוא התורה:

כמה דרכים איך להוציא השכינה מגלותה

והנה התשובה הזה לצאת מהקליפה ולהכנס אל הקודש, נהגת בכל עסקי עה"ז, והיא הנקרא חכמה תנאה היינו החכמה והחיות האלוקית היורדת להחיות את הדברים הגשמיים וצריך האדם להעלותם לקדושה שהוא ענין 'בכל דרכיך דעה' (משלי ג, ו) להיותו עוסק בכל עניינים גשמיים בדביקות והתקשרות אל השכינה ואל חיות הקודש שבתוכו, דרך משל הטעם והתענוג הרוחני שנמצא בכל מיני מאכל או חיות וקיום כל דבר ודבר, הוא המחשבה הרוחנית שהבורא ית' הושב עליו בתמידות להחיותו, אלא שאינה ניכרת

¹¹ על דרך זה פירש הבעש"ט הק' את הפסוק 'טעמו וראו כי טוב ה', שכאשר טועמים ומרגישים טעם ותענוג טוב, אזי תדעו כי טוב ה', שכביכול התענוג הטוב הוא מציאות ה'.

וכתב בספר אהבת דודים (שיר השירים א, ב) וזה לשונו: שמעתי משם הישיש איש אלוקי מו"ה ישראל בעל שם טוב ממעויבוז על פסוק (תהלים לד, ט) 'טעמו וראו כי טוב ה'', רצה לומר כשתטעמו תראו בשכלכם כי הטוב שבאוכל ומשקה מי הוא רק הוא יתברך שמו שממנו נלקח כל התענוגים, לכן אין ראוי שתשאר בתענוג הגשמי רק שתדבקו על ידי הגשמי הזה בו יתברך, עד כאן לשונו.

וראה בספה"ק מאור עינים (ריש פרשת מטות) וזה לשונו: נודע כי כל העולם ומלואו בדבר ה' נעשו וברוח פיו כל צבאם, כי על ידי הדיבור נהוו כל המציאות דבר קטן וגדול, והוא המקיימם ומחיה אותם, כמו שכתוב (נחמיה ט, ו) 'ואתה מחיה את כולם', ולולא החיות שבתוך הדבר היה נעדר מן המציאות, אלא שהן מדברים שנפלו בשבירה בזה העולם השפל, כנודע מחטא אדם הראשון, וגם בדורות שאחריו, שכמה וכמה ניצוצי נשמות הנפולין מלובשין בדברים מזה העולם, במיני מאכל ומשתה, וכיוצא בהן ממיני העולם, שאין לך דבר מזה העולם שאין בו ניצוץ הקדוש שנמצא מדיבורו של הקב"ה, המחיה אותו הדבר, והוא הטעם שבדבר ההוא, כמו שכתוב (תהלים לד, ט) 'טעמו וראו כי טוב ה'', רצה לומר מה שאתם טועמין ורואין כי טוב הוא ה', שהוא ניצוץ הקדוש שבדבר ההוא המלובש בו, כמו שנראה לעין כי לאחר שאכל האדם המאכל ונשאר החיות בקרבו, שהפסולת נדחה לחוץ מבלי חיות, והוא דבר נפסד וגרוע, כי עיקר המזון שהאדם ניזון ממנו ומוסיף לו כח הוא הניצוץ הקדוש שבמאכל ההוא, שהוא הטעם הטוב שהאדם טועם במאכל ובמשקה ההוא, ולכן בשעה שאוכל האדם את המאכל נתיחד הניצוץ ההוא אל חיותו של האדם ההוא האוכלו וניתוסף בו כח, וכשמאמין אמונה שלימה גמורה שזה מזון רוחני שהוא אלהותו יתברך המלובש שם, ונותן דעתו ולבו אל הפנימיות, ומדבק את עצמו עם כל חיותו ומוחו, ועם זה הכח והחיות שניתוסף בו על ידי הניצוץ הקדוש שבא בקרבו, לשורש הכל, שממנו נאצלו כל החיות, אזי מביא גם כן את הניצוץ הקדוש שהיה עד עכשיו

כמהשבה אלוקית ונדמית כלפי הויץ כמוציאות גשמיות נפרדת, והוא השכינה שנמצאת בגלות והסתר.

זהנה כל זה החיות והקיום שמצמצם עצמו להכנס לתוך המאכל ולהחיותו ולקיימו, הוא דרגה המושג לאדם, שאפשר להתחבר אליו על ידי השגת הטעם הרוחני שהוא השתלשלות של החיות הרוחנית האלוקית. ודרגה זו המושגת אצל האדם יש לו חיות הקודש מדרגה גבוהה יותר שאינו מושג, גבוה על גבוה שומר (ע"פ קהלת ה, ז), והחלק העליון הזה שאינו מושג היא המשפיע וממשיך חיות בתוך החלק המושג, ומרוב גבוהו אינו יכול להצטמצם ולהכנס בתוך המאכל ובתוך ההשגה אלא עומד ומקיף מסביב והוא הנקרא 'אור מקיף' ורב טוב שמחמת גודל אורו שאינו שייך להשגה כלל אינו יכול ליכנס ולהצטמצם בתוך אותו הדבר, לכן נשאר בסוד 'אור מקיף' את החיות שבתוכו, וזהו הדרגה העליונה הנקרא 'קודשא בריך הוא' להיות קדוש ונבדל וגבוה מההשגה, והוא המתלבש בתוך החלק האלוקי הנכנס לתוך העולמות להחיותם ונקרא 'שכינה' להיותו שוכן בתוך התחתונים ומושג אצלם.

ואם האדם עוסק בכל ענינו בדביקות השכינה וחיות הקודש שבתוכו, ומדבק עצמו באור האלוקי השוכן בתוך העולמות להחיותם, וממנה נמשך להתקשרות אל האור מקיף הבלתי מושג ששורה בתוך השכינה, שהרי יש המשכה מזה לזה, כי החלק הבלתי מושג מחיה את

בשבירה ובגלות, אליו יתברך שמו, שהוא מתענג מאוד מזה כנודע, כי זה כל עיקר עבודתינו, לקרב כל הניצוצות הקדושים מן הקליפות שהן בשבירה, אל מקום הקדושה, שיהא עליית הקדושה מן השבירה וכו', יעויין שם.

עוד כתב בספה"ק אורח לחיים (פר' ויחי): כבר אמרתי (פר' לד ד"ה ויעבור) פירוש הפסוק (תהלים לד, ט) 'טעמו וראו כי טוב ה', כי 'ה' בחכמה יסד ארץ' (משלי ג, יט) והכח המחיה כל הדברים הגשמיים, הוא כח חכמה שבו, כי 'חכמה תחיה את בעליה' (קהלת ז, יב), והוא חיות השי"ת שנתן בתוכו, ובהעדר חיותו יתברך מן הגשמי, נראין לעין כל שהוא אפס ואופס.

וכן הוא בכל תענוגי גשמי, תענוגי אשה, מפני שיש בה חיות השי"ת הוא מתענג בה, ובהעדר חיותו יתברך מן האשה, אין לתענוג ממנה, וכן תענוג האכילה, מפני חיותו יתברך שיש באוכל, יש הנאה לאוכלו, ובהמה אחר שחיסטה, שיש עדיין חיות בבשר, ולא יצא החיות ממנה לגמרי, יש הנאה לאוכל בשר, ובאריכת הזמן אחר השחיטה, שיצא ממנה החיות לגמרי, הבשר נסרח, ואי אפשר לאוכלו, מפני שאין בבשר עוד ניצוצות הקדושות, וזהו כל הטעמים שיש בגשמי, הוא מן חכמה ניצוצות קדושות ממנה, שיש בדבר גשמי המחיה, ועל כן הדבר הגשמי הוא טוב.

וזהו 'טעמו וראו', היינו חכמה, כי טעמים הן בחכמה, וטעם הוא דבר רוחני, ו'ראו', וחכמה נקרא ראייה, וכשיטעמו כל דבר תענוגי הגשמי, ותראו בעין השכל, שעל כן הדבר הגשמי הוא 'טוב', שהוא הוי"ה, הוא הוא הטוב, וחיותו יתברך שיש בדבר הגשמי, הוא הוא הטוב, ואם כן מה לו לדבק בגשמי, 'אשרי הגבר יחסה בו' יתברך, כי הוא תענוג התענוגים.

החלק המושג, הוא הנקרא 'יחוד קוב"ה ושכינתיה'¹⁰, ועסק עולם הזה כזה, שמתדבק בכל דרכיו הגשמיים בחיות האלוקית המחיה את האכילה והשתיה וכיוצ"ב, הוא בירור יותר מן הקליפות כי מתעסק במקום הקליפה וההסתר ומברר ומגלה שם שהכל אלוקות, שאפשר על ידי בירור זה להגיע לקבלת התורה באופן הגבוה ביותר שאין למעלה הימנה, כמעשה הנוד שהיה תופר מנעלים ומתעסק בענינים גשמיים הנרמזים במנעלים שהם למטה בארץ, ובכל תפירה ותפירה אומר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' היינו שמגלה את אור השכינה המחיה את הפעולות הגשמיות ושורה בתוך הגשמיות להחיותם (מדרש תלפיות ועיי' לעיל פ' ויקרא):

יציאת מצרים - יציאת השכינה מהגלות

וזהו ענין יציאת מצרים בלילות, כי יציאת מצרים נקרא היציאה של השכינה מן הקליפות שהם גבולות ומיצרים המסתירים על השכינה המחיה כל דבר, ולילות נקרא הושך והסתר, היינו כל גלות השכינה המצומצם בתוך שום דבר היינו שתצא השכינה מהגלות לגמרי ותתאחד עם המקיף שמעליה.

וזהו שאמר רבי אלעזר בן עזריה (ברכות יב ע"ב) הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא שנאמר (דברים טז, ג) 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך', 'ימי חיך' הימים, 'כל ימי' לרבות הלילות. כי מלת 'כל' שבנימטריא המשום, מורה על החמשים שערי בינה ותשובה שעל ידם מוציאים את ניצוצות חיות הקודש מתוך מהקליפה וההסתר ולהכניסם אל הקדושה כנוצר לעיל, והם הנכללים בכל עניני עולם הזה בשבעת ימי הבנין שמהם נברא העולם הגשמי, שהרי נאמר 'עולם חסד יבנה' והחסד כולל את כל השבעה מידות, 'שהם שבעה פעמים שבעה, וביחד הם מ"ט ימי הספירה שהם לשון ספיר וזכר החומר, כנרמז בפסוק 'וספרתם לכם כי מלת לכם' מורה על עניני עולם הזה, כמאמר (פסחים סח ע"ב) 'חציו לכם וחציו לה', וזהו

¹⁰ וכך מובא מהבעש"ט (כתר שם טוב ח"ב כ ע"א וע"ב, וספר ליקוטים יקרים כט ע"א): 'קוב"ה' נקרא אלהות הנעלם מהברואים, ו'שכינתיה' הוא אלהות השוכן בתחתונים.

¹¹ כדאיאת בזוהר (בלק קצא ע"ב) כי החסד נקרא ששת ימין שכלול מכל הששה, יומא דאזיל עם כולהו יומין, בסוד (תהלים מ"ב ט') 'יומם יצוה הוי"ה חסדו'.

'וספרתם לכם' שתזכרו ברור וספיר גזרת³² 'הלכם', ועל ידי זה יוצאת השכינה מתוך הגלות שהייתה באדם הגשמי לאחר שיוכך עצמו מהחומר.

והמושיך הכתוב 'ממחרת השבת תספרו' שענין 'מחרת' הוא שאינו מושג, שהרי יום המחר אינו מושג לאדם, שאין האדם משיג כי אם את היום שהוא נמצא בו ולא את יום המחר. וכן על דרך זה אמר הכתוב 'וספרתם לכם' כלומר, השכינה שבתחתונים והדביקות עמה מחיכה תהיה הארתם וספירתם, ותירץ, מן 'מחרת' שהוא דרגת 'קודשא בריך הוא' שאינו מושג, וכן מדרגא לדרגא מן המושג ל שאינו מושג עד המשים יום שבהם מזדכך יותר ויותר מדרגה לדרגה, כאשר כל דרגה גבוהה מחברתה בערך של מושג לאינו מושג³³, כגון ביום הכ"ז שואפים להגיע לדרגה הבילתי מושגת של יום הכ"ז, וביום הכ"ז נהפכת דרגה זו להיות מושגת ואז שואפים לדרגת שאינו מושג של היום הכ"ח, וכן הלאה על זו הדרך, עד שמגיע לדרגת החמשים שהוא בלתי מושג, ואז מתחיל השער הראשון של חמשים שערים נוספים³⁴.

וזוהו ענין הגדלות שמגיעים אליה בחג השבועות לאחר כלות הספירה, על דרך משל שהרי חיות התינוק והגדול שיום הב, ואצל כל אחד מהם יש עשר ספירות, מלבד שהיות ושכל התינוק הוא בעולם ואינו מלוכש באברים שידעו האברים להתנהג בהשכל, כי יש לו רק נה"י ואח"כ גם חג"ת, אבל המוחין הב"ד אינם מתפשטים בתוך הלב, וכל פעולותיו ותנועותיו אינם באים מתוך הכרה והחלטה כמוה, אלא נעשים באופן טבעי. משא"כ הגדול שעשיותיו נעשים מתוך הכרה כמוה. כן דרך כל הדביקות ויהוד קוב"ה ושכינתיה בעניני

³² לשון מליצה על פי הכתוב (איכה ד, ז) 'ספיר גְזַרְתָּם', כלומר, כמו הספיר כך היתה יפה חתיך מראית דמותם (פקס"ז).

³³ כמו שסיפר המגיד מקאזניץ ז"ע שבהיותו בצעירותו אצל המגיד ממעזריטש, מה שהיה ביום ראשון התקרה והגג, היה ביום שני הרצפה, מגודל העליה מדרגה לדרגה. וכן כאן, מה שביום הראשון הוא בחינת 'אינו מושג' נעשה ביום השני לבחינת 'מושג'.

³⁴ כמובא בתולדות יעקב יוסף (פ' דברים קע"ו ע"א): איתא בגמרא (ר"ה דכ"א ע"ב) חמשים שערי בינה ניתנו למשה חסר אחת וכו', שמעתי בשם מורי זלה"ה טעם שניתן רק מ"ט שערי בינה למשה ולא שער החמשים, ותירץ כי שער החמשים הוא חוזר ומתחיל נ' שערים למעלה מזה, וכן למעלה למעלה עד אין סוף, כי שנת החמשים דיובל טז) עולה לכאן ולכאן וכו' ודפ"ח:

וראה חסד לאברהם (בראשית פ"ד ענף ב' אות ב') וזה לשונו: מאמר הבעל שם טוב, מ"ט שערי בינה זכה משה רבינו עליו השלום, ואמר הבעש"ט אם כן מה עשה אחר כך, ותירץ כשבא לשער החמשים וזה בחינת אינו מושג, ואחר כך כשזכה להשיג בו התחיל מחדש חמשים שערים, וכן היה לעולם וכו'.

עוה"ז או מעשה המצות והתורה הוא באופן של 'גדלות' להתדבק דביקות גמור ולהמשיך ולהלביש על עצמו אותו חיות הקודש השוכן בענין עמקיו ודבורו מצותיו תורתו ותפלתו⁷⁷, שאינו עושה אותם באופן טבעי מהמת התעוררות היצר אלא מכנים בהם את הדעת ואת ההכרה כמו 'גדול', ומקשר כל עשיותיו לשם שמים, וזהו שמזכך האברים והחומר מן הקליפות, כי בהכניסו את השו"ת בתוכו שם הוא משרה בו רוח הקדושה וכתוצאה מכך נתפרדו כל פועלי און, ואחרי התלבשו בדביקותו הוא בא לידי גדלות השכל לפי שמכניסו לפניו ומאיר את המוחין לתוך הפעולות, וממילא צריך להיות לו אור מקיף יותר גדול, עד כי יגדיל תורה ויאדיר:

---

⁷⁷ ראה אור הגנוז לצדיקים (פרשת וירא): הבעש"ט זלה"ה אמר על פסוק חכם לב יקח מצוות, ולמה לא אמר יקח מצוה לשון יחיד, אלא הכי פירושו לקשר מעשה המצוה שעשה שנקרא מצוה תתאה, ליחדה אל מצוה עליונה, שהוא המחשבה והכוונה של המצוה, וזהו שאומרים על מצוה אחת 'אשר קדשנו במצוותיו' לשון רבים.

וכן הוא בתולדות יעקב יוסף (פרשת משפטים דף ע' ע"ג) וזה לשונו: כתבתי במקום אחר 'חכם לב יקח מצוות' וגו', שתי מצוות לקשר מעשה המצוה תתאה במחשבה אל הבינה שנקרא מצוה עילאה, ואז מלכות נקרא עטרת תפארת, וכמו שכתב ברעיא מהימנא בזוהר (ח"ב קנ"ח א) מסיטרא דעלמא דאתי הוא תגא דספר תורה, עטרה על רישיה וכו'.

שיעור בספח"ק דגל מחנה אפרים

פרשת מצורע

לצאת מתוך ארבע מאות איש של עשו ולהכנס לתוך ארבע מאות עלמא דכיסופין על ידי השתוקקות ועל ידי הסתופפות בצל הצדיק

עוד ירמוז מאמר הכתוב (ויקרא יד, ב) 'זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן, דהנה ידוע דאית ארבע מאות עלמין דכסופין שכוספים וחומדים ומצפים ומגענעים לחסד ה' כל אחד ואחד לפי מדריותו כדאיתא בזוה"ק (ח"ב ס"ב א) אפילו בעיורי חקלא מצפין - אפילו בהמות השדה מצפים לחסד ה' למוזני, ובני אדם מצפין לפרנסה, כל אחד לפי מדריותו היינו תלמידי חכמים מוזני דלחון דקיקא יתיר - דק ורוחני יותר וכו' שמשותקים לחכמת התורה עיין שם.

וזהו רמז בתורה 'וישקול אברהם לעפרון ארבע מאות שקל כסף' (בראשית כ"ג, ט"ז) כי אברהם היה איש חסד והיה משפיע חסד לכל באי עולם שהם ארבע מאות עולמות דכסופין. וזהו שמרמז 'ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר' לשון 'צנה וסוחרה' (תהלים צ"א, ד') מלשון סחור סחור, היינו שארבע מאות שקלי הכיסופין והאהבה נשפעים ל'סוחר' היינו למי שמחזר ומסבב אחר זה ומגעגע אחר חסד ה', וכן הוא בכל צדיקי הדור שנקראים אנשי חסד על דרך 'איזהו חסיד המתחסד עם קונו' (זוהר ח"ג רפ"א א) ומקרב נשמות ישראל לה'.

ולא רק הצדיק שמבקש תמיד אחר חסד ה' מקבל את השפעת עלמין דכיסופין, אלא גם מי שדיבוקו הוא סביב הצדיק אזי נחשב גם כן 'סוחר' שהוא לשון סביב, ונתעלה בכל המדריות כנ"ל, הן תורתו ומעשים טובים שלו, הן הפרנסה שלו, לכולם יש להם עליו. ובאם אינו דבוק חס ושלום לשוב צדיק אזי יש כנגדו זה לעומת זה ארבע מאות מיני קליפות על דרך שנאמר אצל עשו הרשע 'וארבע מאות איש עמו' (בראשית ל"ב, ז) ואז אף תורתו ומעשיו הטובים מלוכשים בקליפות רחמנא ליצילן.

וכמו שאמרתי על דרך הלצה כי יש שוטח שמדמה עצמו לצדיק וסובר שהוא בעצמו צדיק ואינו צריך להיות דבוק לשום צדיק ואינו יודע כי הוא שוטח גמור, אך שמשטין בו מלמעלה, וכל תורתו ומעשים טובים שלו הם מלוכשים בקליפות בחינת 'ארבע מאות איש' כנ"ל, והוא כמו שמרמין אחד ועושים תחבולות שיכנס אל השק"י, והוא סובר שאינו בשק. וזהו סימנו, אם הוא בשער המלך אז בודאי אינו בשק כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק. והנה שער המלך הם הצדיקים כי הם שער ליכנס על ידם למלך מלכו של עולם, ושק גימטריא ארבע מאות, היינו בחינת 'ארבע מאות איש' של עשו הרשע:

זהו יש לומר שמרמזו בפסוק 'זאת תהיה' לשון הויה וליקוחין, 'תורת המצורע' מצרע עולה למספר ארבע מאות היינו בחינת 'ארבע מאות איש' של עשו הרשע, וזהו 'תורת המצורע' היינו שאף תורתו מלוכשת בתוך אותם הקליפות.

הוא שאמר 'זאת תהיה' לשון ליקוחין היינו בשירצה שילקח ויטחר מן אותן הקליפות וזהו 'ביום טהרתו' שרוצה לטחר עצמו מזה, לצאת מתוך בחינת 'מצורע' שהוא 'ארבע מאות איש' של עשו, וליכנס אל בחינת ארבע מאות עלמין דכסופין הנ"ל של הקדושה שעל ידם יתעלה בכל הדברים כנ"ל, העצה לכך הוא 'ויצא הכהן אל מחוץ למחנה' היינו שצריך הצדיק לצאת הוין למדריגתו כדי להעלות אותו.

'והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע' היינו שאינו יכול להעלות אותו ולרפאות הלאה טומאת נגעו אם לא 'מן הצרוע' היינו שיהא התעוררות מן הצרוע עצמו שירצה להתרפאות ולטחר, ואז 'וצדה הכהן' היינו לשון דביקות מלשון 'צוותא', היינו שידבק עצמו עמו כדי להעלות אותו.

'ולקח שתי צפרים חיות טהורות ועין ארו ושני תולעת ואזוב' היינו כנ"ל צפרים לשון צפר ובחירות המוחין, והוא בחינת דעת הכלול משניהם כנ"ל, וזהו 'ולקח הכהן' היינו הצדיק יקח לו הבחינת דעת והתורה שלו מן הקליפה ולהחזירו למקום קדושה. 'ועין ארו ושני תולעת' היינו על דרך הנ"ל שהם שתי בחינות של דוד המלך ע"ה¹⁰, אחד בחינת מלחמה ללחום מלחמת ה' בבחינת 'קשה כארו', ואחד לעסוק בתורה בבחינת שפלות ואזוב, אזוב עם הכלל גימטריא טוב ואין טוב אלא תורה (אבות ו', ג') כי הכל על ידי התורה והמשכיל יבין:

¹⁰ זהו הגדרה באידיש למי שמפילים אותו לרשת על ידי שמטעין אותו.

¹⁰ כדאיאת בגמ' (מו"ק טז:): הוא עדינו העצני - כשהיה יושב ועוסק בתורה - היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה - היה מקשה עצמו כעץ.

ומסופר על סגפן שהגיע אל הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, והיה לבוש שק מאחורי לבושו, ורצה שהצדיק יגביה לבושו כדי שיבחין שהולך לבוש עם שק.

והצדיק ראה זאת ברוח קדשו, והפטיר: היצר הכנים אותך לתוך שק גדול...

והענין הוא כנזכר, שאם התכלית היא לשם גאווה והתנשאות, הוא נופל כל התורה והעבודה ומכנים אותם לתוך שק, שבגמטריא ארבע מאות כנזכר.

י"ל ע"י מכון "אוצרות קאמארנא" שע"י מרכז מוסדות קאמארנא בארה"ק | רח' מרים הנביאה 14 רמת בית שמש |
 טל. 072-25-25-800 פקס. 072-25-25-801 | להערות ולקבלת הגליון com-email@komarne-otzrot